

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XXIX. évfolyam, 155. szám

2026/3.

Ápoljuk az örökséget

Kedves Tanyagondnokok, Kedves Vendégek!

Megtisztelő, hogy itt lehetek Önökkel!

Amikor a mai napra készültem, arra próbáltam visszaemlékezni, hogy hogyan kerültem kapcsolatba a tanyagondnokokkal, a tanyagondnoki mozgalommal, az abban dolgozó személyekkel.

Nagyon régóta ismerem Csörszné Katit, akinek aláírása ott szerepel az érettségi bizonyítványomon. Ő volt annak az érettségi bizottságnak az elnöke, amely előtt 1995-ben sikeres vizsgát tettem Kiskunfélegyházán, a Móra Ferenc Gimnáziumban.

A legtöbbet az Önök munkájáról viszont egészen biztosan az édesapámtól, Csáki Bélától hallottam, aki Fülöpjakab polgármestereként otthon, a kicsi falunkban megteremtette a mai napig nagy sikerrel működő két szolgálatot és egészen élete végéig büszke volt arra, hogy ő ebbe a közösségbe tartozik.

Édesapám mesélt először arról, hogy a nyolcvanas években volt egy kutató, aki területfejlesztő munkájának következményeként bejárta a magyar vidéket és megismerte az ott élők problémáit. Tanyás térségeket látogatott, embereket hallgatott meg, és azt látta, amit azóta is látni: hogy a külterületen élők nem rászorulók, nem hátrányos helyzetű emberek — hanem egyszerűen elérhetetlen számukra az, ami a városban magától értetődő: a közel lévő közszolgáltatások, az orvos, a gyógyszertár, a hivatal és egyáltalán a közösség.

Ezt a kutatót Kemény Bertalannak hívták, akinek álma a külterületen élőket segítő szolgálat volt. 1989-ben megalapította a hálózatot, 1990-ben elindult az első modellkísérlet. Sokan mosolyogtak rajta: egy ember, egy kisbusz, egy körzet. Sokan mondták akkor, hogy ez nem megoldás. Nem nekik lett igazuk.

(Folytatás a 7. oldalon)

Illyés Gyula:

Marok

Miden gyöker

végül

ököl.

*Amíg egy íze él,
nem enged jogaiból,
küzd markosan a fa.*

*A szél
szitkaira
ott válaszol.*

Fotó: Bíró Zoltán - Kelebia

Bizalomra épülő kapcsolat

Egyesületünk Zsombó Nagyközség Önkormányzatával együttműködésben 2026. május 19-én falugondnoki találkozót tartott Zsombón, a művelődési házban.

Atalálkozó elején Pálfi Levente egy igazán különleges hangszerezen, marinbán játszva nyugozta le a közönséget.

Az ünnepi műsor után Csörsz Zelenák Katalin az Egyesület nevében köszöntötte a résztvevőket.

A rendezvénnyel kapcsolatos ünnepi gondolatokat Csáki Béla, a Csongrád-Csanád Vármegyei Önkormányzat alelnöke osztotta meg a résztvevőkkel (amely hírlevelünk első oldalán olvasható).

Ezt követően Gyuris Zsolt Zsombó polgármestere bemutatta a települést.

Zsombó egykor Kiskundorozsma tanyavilágához tartozott, önálló községgé 1950-ben vált.

Az 1970-es évek végén sokan úgy vélték, hogy a település fejlődési lehetőségei korlátozottak, ám a helyi vezetés más utat választott. Új lakóterületek kialakításával, fejlesztésekkel és tudatos közösség-

építéssel sikerült helyben tartani a fiatalokat. Az eredmények hamar megmutatkoztak: nőtt a lakosságszám, egyre több család telepedett le a községben.

A helyiek zöldség- és gyümölcsstermesztéssel, valamint virágkertészettel foglalkoznak. A település emellett fejlett intézményrendszerrel rendelkezik. Bölcsőde, óvoda, iskola, szociális központ, közösségi ház és ifjúsági szálló is működik.

Rendszeresek a kulturális és sportprogramok, a helyi identitás erősítése kulcsfontosságú szerepet játszik a település jövőjében.

Az elmúlt években számos beruházás erősítette a település infrastruktúráját.

Zsombó példája megmutatja, hogy erős közösségi szemlélettel és jól működő szociális hálóval egy vidéki település hosszú távon is élhető és fejlődő maradhat.

A zsombói tanyagondnoki szolgáltatások sokszínűségéről Magonyé Kudik Edit, a Zsombói Szociális Szolgáltató Központ intézményvezetője osztotta meg gondolatait: „Vannak hivatások, amelyekről sokat beszélünk, és vannak, amelyekről méltatlanul keveset. Ma egy olyan közösséget köszöntünk, amely a társadalmunk láthatatlan, de nélkülözhetetlen tartóoszlopa: a szociális szféra dolgozóit, s ezen belül Titeket a tanyagondnokokat. Az Ti munkátok nem aktákról és táblázatokról szól, hanem sorsokról...”

...Türelmetek, szakmai alázatotok és empátiátok az a ragasztó, amely egyben tartja a közösségünket a legnehezebb időkben is. Tudjuk, hogy ez a hivatás gyakran embert próbáló. Kevés a pihenés, nagy a felelősség és a siker nem mindig mérhető látványos eredményekben olykor egy apró mosoly, egy megkönnyebbült sóhaj vagy egy méltósággal megélt pillanat a legnagyobb jutalom.

Köszönjük, hogy a nehézségek ellenére is maradtatok, és minden reggel azzal a hittel indultok útnak, hogy tudtok segíteni. A tanyagondnoki feladat az egyik legközvetlenebb és legsokoldalúbb segítő munka. Azt mondják, a segítség ott kezdődik, ahol a figyelem. Ez a munka bizalom nélkül elképzelhetetlen. Azok az emberek, akikhez nap mint nap jártok, a kulcsukat és az életüket bízzák rátok. Ez a bizalom a legnagyobb kitüntetés, amit egy segítő kaphat, de egyben a legnagyobb felelősség is. Köszönjük, hogy ezt a terhet nap mint nap méltósággal és türelemmel viselitek.

Kívánom nektek, hogy a munkátok során mindig legyen járható az út-fizikai és lelki értelemben egyaránt. Legyen erőtök a téli fagyban és a nyári hőségben is, és soha ne feledjétek: egy-egy apró gesztusotok valakinek a világot jelentheti...”

Zsombón három tanyagondnoki szolgálat működik, napi munkájuk megismeréséhez egy kisfilm levetítése nyújtott segítséget. A tanyagondnokok naponta akár 100 kilométert is megtesznek, miközben számtalan váratlan helyzettel találkoznak. Olyan élethelyzetekkel, amelyek gyors döntést, empátiát és felelősségteljes hozzáállást igényelnek.

A tanyagondnokok egy-egy történet elmesélésével tették színesebbé a bemutatkozásukat.

Lukácsné Bába Angéla 13 éve dolgozik tanyagondnokként. Tanya-körbejárás során egy ellátottjának nagyon magas volt a vérnyomása, és az egyik szeme is bevérzett. Erre a szemére nem is látott. Ez a két tünet együttesen komolyabb problémára utalt, így indokoltnak látta a mentő hívását. Később kiderült, hogy a látásvesztés nem újonnan alakult ki, a hozzátartozó korábban nem jelezte, hogy azon a szemén szaruhártya-leválás miatt már korábban elvesztette a látását. Ez fontos információ a tanyagondnok számára, hogy tisztában legyen az ellátott állapotával, hiszen csak így tud megfelelően segítséget nyújtani.

Berezvai-Bakó Judit és Kothencz István tanyagondnokok egy-egy humoros történetet meséltek el.

Judit 7 éve él Zsombón és három éve dolgozik tanyagondnokként. Egy alkalommal ebédkihordás közben nem találta a megszokott helyén az egyik ellátottat. Miután többször kopogott, telefonált és dudált eredménytelenül, segítséget kért a vezetőjétől. Végül az úriember előkerült, és kiderült, hogy nem történt baj, csupán ittas volt, ezért nem hallotta, hogy keresték.

István tanyagondnokságban eltöltött 16 éve alatt még nem fordult elő vele ilyen eset. Egy idős nénihez vitte ki az ebédet, és ahogy csukta volna be az ajtót a kilincs a kezében maradt. Ezzel gyakorlatilag bezárta magát a házba. Nagyon megrémült és ideges lett, mert még sok helyre kellett volna ebédet szállítania, és a telefonja is a kocsiban maradt. Végül az ajtó melletti kisablak lett a menekülésének kulcsa. Az idős néni jól szórakozott a helyzeten, István inkább bosszús volt, ezért megkérte a nénit, hogy ne mesélje el senkinek a történeteket, amit ő meg is ígért. Pár nap múlva amikor jött ki a Polgármesteri Hivatal ajtaján az út túloldalról az egyik kolleganője hallkan odaszólt neki, hogy „Mi van Rómeó, az ablakon keresztül távoztál?”.

Ezután megható pillanatok következtek. István az elhunyt kollégákra és az ellátottakra emlékezve gitáron előadta Wass Albert: Őszi dal című költeményét.

A szünetben a vendégek megismerkedhettek a Lápástó Szociális Szövetkezet termékeivel-frissen préselt gyümölcsle, lekvár-, különböző fajta termelői mézzel. Kézműves csokoládé, sütemény, ékszerek, és kerámiaedények is megtalálhatóak voltak, valamint a Zsombói papírfonó Szakkör kiállítása is megtekinthető volt.

A magyarországi falu- és tanyagondnoki szolgáltatások működési kereteiről Szarvák Mónika minisztériumi szakreferens tartott beszámolót.

A falugondnoki szolgáltatások az elmúlt időszakban jelentősen bővültek: míg a kezdetekben 500 fős településeket érintette, ma már akár 1500 fős ellátotti körrel is működhetnek, ami komoly terhelést és szervezési feladatot jelent.

A tanyagondnokság nem esett át ekkora változáson, továbbra is 70-400 fő között van egy tanyagondnoki körzet.

A falu és tanyagondnoki munka nem csak alapellátási feladatokból (pl. boltba vagy orvoshoz szállítás) áll, hanem szé-

lesebb „közvetítő” szerepet is betölt a szociális szolgáltatások felé (pl. családsegítő, pszichológus, szakellátás elérése). A szolgáltatás nem helyettesít más intézményeket, hanem összekapcsolja azokat, így segítve az ellátottak hozzáférését.

Szarvák Mónika külön kitért az adminisztratív kötelezettségekre, úgymint a tevékenységnapló módosítására, valamint a KENYSZI adatszolgáltatás bevezetésére (bővebb tájékoztatás hírlevelünk Hírek rovatában olvasható).

Kérdésként merült fel a tevékenységnapló aláíratás kérdése. Mi számít rendszeres tevékenységnek?

Ha a falu- vagy tanyagondnok naponta mindig ugyanazt a 10 gyereket szállítja, akkor nem kell a szülővel aláíratni a tevékenységnaplót. Az a lényeg, hogy legyen mellette

szeptember 1-jétől a tanév végéig egy lista, ahol rajta vannak a gyerekek nevei, és az évente aktualizálva legyen. Ugyanez vonatkozik az ételkiszállításra is. Azonban fontos megjegyezni, hogy ha beül az autóba 3 ember és kéthetente elviszi őket a falu- vagy tanyagondnok bevásárolni, az nem rendszeres tevékenység még akkor sem, ha minden második héten történik.

Ezután kicsit kitekintettünk a határon túlra. Ric Gábor a Szabadkai Caritas igazgatója beszélt a Vajdasági falugondnoki szolgálatokról.

A szabadkai Caritas munkatársa 18 éve dolgozik a katolikus egyház szeretetszolgálatánál, amely a helyi társadalmi szükségletre reagálva alakítja ki tevékenységét.

A Caritas egyik legfontosabb pillére a házi ápolási és segítségnyújtó szolgálat, amely mintegy 400 idős ember mindennapi ellátását segíti Szabadka, Zenta, Kishegyes és más települések térségében. Nemcsak személyes gondozást biztosít, hanem betegszállítást, segédeszközök – például kerekesszékek és betegágyak – kölcsönzését is. A cél, hogy az idősek minél tovább saját otthonukban maradhassanak.

A szervezet figyelmet fordít a fiatalokra is, különösen a függőségek megelőzésére és közösségi programokra. A fiatalok gyakran közösségi munkában vesznek részt, ahol megtapasztalhatják a segítségnyújtás értékét, például élelmiszercsomagok készítésén és rászorulókhöz való eljuttatásán keresztül.

A Vajdaságban két formában működik a falugondnoki szolgálat, önkormányzati (Kishegyes, Kispiac) és közösségi (CMH irodai) keretek között. 18 önkormányzat területén 57 faluban 22 falugondnok dolgozik. A falugondnokok alapvetően idős, beteg, magányos embereket segítenek, gyakran több települést is ellátva. Munkájukhoz nemcsak logisztikai eszközök, hanem komoly személyes elhivatottság is szükséges, hiszen sok esetben az ellátás szó szerint az életben maradás feltétele.

A szolgálat hatékonyságát nagyban befolyásolja az önkormányzatok és szociális intézmények közötti együttműködés. Ha a helyi vezetők, szociális központok, Vöröskereszt és civil szervezetek összehangoltan dolgoznak, sokkal erősebb szociális háló alakul ki.

Elmondhatjuk, hogy a falugondnokság nem egyszerű foglalkozás, hanem közösségi szolgálat, és hosszú távú elköteleződés.

Végül Sümeginé Ország Edit ismertette az elmúlt hónapok történéseit és az idei évben várható programjainkat.

Jó ebédhez szólt a nóta, a Bokréta Dalkör népzenei csokorral kedveskedett a résztvevőknek.

Aki még meg tudott mozdulni a tartalmas ebéd után, az megcsodálhatta a Gyuris Virág Kft. kertészetét. Különlegességnek számít, hogy virágok mellett gyömbértermesztéssel is foglalkoznak, ami európai viszonylatban is ritkaság. Sőt, az üvegházban megbúvik néhány papaja (vagy dinnyefa) is.

Köszönet a település vezetésének, a közreműködő kollégáknak a falugondnoki találkozó színvonalas megrendezésért.

Jó volt látni, hogy több település falu- és tanyagondnoka elhozta magával a már nyugdíjas elődjét, és hogy az újonnan szolgálatot indító települések vezetői is eljöttek a programra.

Búcsúzás Bogdán Zsigmondtól

(1959-2026)

*Elmentek már a madarak, a fecskék
Csak mi maradtunk itt: én és az ősz.
Szép álmomat a lelkemből kilesték
Csapongó vágyaim, hogy visszajössz.*

*De elmentél, veled a nyár, az álmok.
Csak szél süvölt, és halál bolyong a berken.
A hervadásban elmerülve állok,
És fáj az ősz, a bánatom, a lelkem.*

*Neked nagyon hideg volt itt az élet,
Nem jött bíborral már az alkonyat.
S megsemmisült sok délibáb-reményed
Csillagtalan nagy éjszakák alatt.*

*De érzem már: te vagy lelkemnek minden,
S nem kérek tőled semmi, semmi mást,
Csak jer vissza, s én rózsákkal behintem
Körülötted az őszi hervadást.*

Wass Albert: Őszi dal

Bogdán Zsigmond 2002 óta látta el a falugondnoki feladatokat a Pest vármegyei szerb nemzetiségű, 310 lakosú Lóréven. Egyszemélyes intézményként napi kapcsolatot tartott a település lakóival, segítette őket a mindennapi ügyek intézésében és a közlekedésben. Betegeket szállított orvoshoz és szakrendelésre, valamint igény szerint templomba, bevásárlásra, kirándulásra vagy temetőbe vitte azokat, akik másképp nem tudtak volna eljutni ezekre a helyekre.

Jól ismerte a falu és az ott élők problémáit, élvezte a lakosok bizalmát, munkája pedig nélkülözhetetlen szolgáltatássá vált a településen. A Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesületének bő egy évtizedig volt vezetőségi tagja és mint szenior falugondnok segítette a leendő falu- és tanyagondnokokat.

2009-ben a Szociális és Munkaügyi Miniszteri Dicséret kitüntetéssel jutalmazta munkáját.

Hírek

Elismerésben részesült

Kiskunfélegyházán, a Városalapítók Hete alkalmából elismerésben részesültek azok, akik munkájukkal, elhivatottságukkal és közösség iránti felelősségükkel ma is gazdagítják a város életét. Köztük volt Serfőző Istvánné kiskunfélegyházi tanyagondnok is, aki a szociális ellátásban végzett példaértékű munkájáért, magasfokú empátiájáért, kiemelkedő színvonalú szakmai tevékenységéért „Kiskunfélegyháza Város Szociális Ellátásáért” kitüntető díjat vehetett át.

KENYSZI adatszolgáltatás

A KENYSZI nyitóoldalán megtalálhatóak tájékoztató anyagok, amik segítséget nyújtanak az adatszolgáltatáshoz. Minden fenntartónak rendelkeznie kell egy adatszolgáltatásokról felelős személlyel, akinek hozzáférése van a rendszerhez. Fontos megjegyezni, hogy nem a falugondnokoknak kell felvinni az adatokat, ők csak az adatokat szolgáltatják.

Kérdésként felmerülhet fel, hogy aki minden nap igényel ebédet az 15 főnek vagy 30x15 főnek számít-e? A jelentésben nem a szolgáltatások számát kérik, hanem azoknak a számát, akik legalább egyszer igénybe vették a szolgáltatást a jelentési időszakban, tehát a válasz 15 fő.

Évente két jelentési időszak van meghatározva: a január 1. - június 30. időszak adatszolgáltatását július hónapban, a július 1. - december 31. időszak adatszolgáltatását a következő év januárjában kell teljesíteni.

Három adatot kell szolgáltatni: az igénybe vevők számát, akik ténylegesen igénybe vették a szolgáltatást; a futott kilométer összegét és a jelentés időpontjában használt gépjármű adatait (rendszáma, forgalomba helyezésének időpontja, összes futott kilométer). Ennél a pontnál több gépjárművet is lehet rögzíteni. Ebben az esetben a futott kilométernél a több gépjármű összesített adatát kell feltüntetni.

Hírek

Falu- és tanyagondnoki képzés

Békés, Csongrád-Csanád, Jász-Nagykun-Szolnok és Pest Vármegye Önkormányzata az idei évben is Egyesületünket bízta meg a falu- és tanyagondnoki képzés megvalósításával. A képzés június 15-én indul.

Kacsa-Spárga fesztivál

Idén is megrendezésre került Kelebián a Kacsa-spárga fesztivál, ahol Egyesületünk a kedvezőtlen időjárás ellenére is képviseltette magát egy csapattal.

Ebben az évben szintén dobogós helyen végeztünk (harmadik helyezés) a kacsa húsból készített töltött paprikával.

A csapat tagjai: Szentkirályról Deák Béla tanyagondnok, Kovácsné Lázár Ilona és Varga Béláné Erzsike nyugdíjas tanyagondnokok voltak.

Családi nap Szatymazon

Egyesületünk CSALÁDI NAPOT szervez 2026. AUGUSZTUS 1-ÉN SZOMBATON Szatymazon, a Dankó Pista Művelődési Ház és Könyvtár mellett (6763 Szatymaz, Dózsa György utca 42.)

Érkezés reggel 8 órától folyamatosan, a parkolást polgárőrök fogják segíteni.

A programban szerepel:

- Polgármesteri Köszöntő
- Szabadtéri főzés – Várjuk a jelentkezőket!
- Reggeli falatok, óriáspalacsinta és lángos
- Vidám családi vetélkedő
- Ugrálóvár, népi játszótér

Ne felejtsetek hozni magatokkal tányért, evőeszközt, poharat, innivalót, egy-egy tányér süteményt a közösbe, illetve meglepetés csomagot a családi vetélkedő hőseinek.

A rendezvényt Szatymaz Község Önkormányzata támogatja.

A **részvételi szándékotokat** legkésőbb július 23-ig várjuk e-mailen (info@falugondnoksag.hu), vagy telefonon (76/507-543; 30/434-0159).

Szeretettel várunk mindenkit!

Továbbképzés

2026. május első felében Závodon (Tolna vármegye) 25 fővel valósult meg a Naprakész ismeretek gyakorló és helyettesítő falu- és tanyagondnokok számára című választható továbbképzésünk.

Változás!

2026. május 14-én módosításra került a falu- és tanyagondnoki tevékenységnapló.

Mik is ezek a változások?

A tevékenységnaplót álló és fekvő formátumban is lehet használni, a nyilvántartást a szolgáltatás minden napján, külön lapon (lapokon) kell vezetni, ha a napi tevékenység

nem fér ki egy oldalra, akkor nyugodtan lehet folytatni másik lapon, csak a sorszámozás legyen folytonos.

A tevékenységnapló letölthető a SZÁP oldaláról az alábbi linken:

<https://szocialisportal.hu/modosult-a-tevekenysegnaplo-a-falugondnoki-estanyagondnoki-szolgáltatashoz/>

Mindenki lehet áldozat!

2026. április 15-án Jásziványon, a Szóó István Művelődési Házban került megrendezésre a Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye területén működő TSZR falugondnoki és tanyagondnoki munkacsoportjának idei 2. szakmai műhelye.

A program megnyitása után Tari András, Jászivány község polgármestere köszöntötte a jelenlévőket, majd röviden bemutatta az alig 350 fős zsáktelepülést. Elmondta, hogy a falugondnokság a település életének szerves része, a falugondnok, Kökény Gizella az összekötő kapocs az önkormányzat, a hivatal és a lakosság között.

A bűnmegelőzési tájékoztató fórum két fő témája az internet világának veszélyei, valamint a családon belüli erőszak - mint egyre súlyosbodó társadalmi probléma - volt.

Szűcs Norbert r. őrnagy, bűnmegelőzési kiemelt főelőadó (Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztály) az internet világát a Titanic vesztét okozó jéghegyhez hasonlította. Mindössze 10% az, ami az internet tengerszintje felett van, és ebből is csak 4% a legális keresőkkel elérhető Web tartalom.

Az internet világában ránk leselkedő veszélyeket négy csoportba sorolta. Az egyik csoport az internetes csalások. Ide tartozik az adathalászat, a hamis webáruházak, a pénzügyi csalások (nyereményjáték, befektetés) és a zsarolóvírusok. A résztvevők között volt, aki már találkozott ilyen típusú „megkereséssel”. A közösségi média felületeken, vagy az azokon közzétett tartalmak felhasználásával elkövetett bűncselekmények, az internetes zaklatás, illetve romantikus csalások és az álhírek terjesztése tartoznak a következő csoportba. A kibertámadások (harmadik csoport) inkább a nagyobb vállalatok, szervezetek ellen irányulnak. Végül a negyedik csoportba tartozó fenyegetettségek, a kémprogramok és a vírusok kerültek szóba. Hogy hogyan tudunk védekezni? A vírusírtók és tűzfalak használata, a többfaktoros hitelesítés, a rendszeres adatmentés, a gyanús e-mailek és linkek elkerülése (törlése), az erős és nem minden felületen ugyanaz a jelszó használata mellett fontos az egészséges gondolkodás.

Szó esett a mesterséges intelligencia által kínált lehetőségekről (pl. oktatás, egészségügy) és veszélyekről (pl. hamis képek, videók, hangok, személyiségek) is. Az előadást több, megtörtént vagy kitalált eseteket bemutató rövid videók (pl. banki adathalászat, unokázós csalás, nyereményjáték, közösségi média képmegosztás) színesítették.

A kávészünet után Vojter-Szabó Zita r. alezredes, osztályvezető (Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztály) a családon belüli erőszak jeleiről, a megváltozott viselkedésformákról, a felismerés, és nem utolsósorban a jelzés fontosságáról, valamint a segítségnyújtás lehetőségeiről tartott előadást. Az Alezredes Asszony elmondta, minden negyedik nő élete során legalább egyszer áldozata lesz párkapcsolati erőszaknak, és a gyermekek 15%-a szemtanúja vagy közvetlen áldozata a családon belüli erőszaknak.

A kapcsolati erőszak bárkit érinthet, nem válogat társadalmi státusz, kor vagy nem szerint. Az áldozatok a féltelenség és a szégyen miatt nem, vagy csak sokára kérnek segítséget, gyakran rejtve szenvednek, sokszor évekig tartó bántalmazást hallgatnak el. A bántalmazás, az erőszak lehet fizikai, lelki és érzelmi, szexuális, illetve gazdasági jellegű. Mindig vannak látható jelek, amikor gyanakodnunk kell! Ilyenek a zúzóadások, amelyekre nincs, vagy mindig ugyanaz a magyarázat; hosszú, mindent testrészt takaró ruházat; visszahúzó viselkedés; iskolai/munkahelyi hiányzás; állandó kontroll, elszigeteltség.

Az előadó kiemelt hangsúly fektetett a jelzőrendszeri tagok (szociális-, egészségügyi szolgáltatók, gyermekvédelmi rendszer, civil szervezetek, rendészeti szervek) szerepére, a segítségkérés lehetőségeire (családsegítő-, gyermekjóléti-, áldozatsegítő szolgálatok, központok, Országos Kríziskezelő Vonal, rendőrség). A falu-, tanyagondnoknak kulcsszerepünk van a jelzőrendszer működtetésében és a közösség biztonságának növelésében. A figyelmes jelenlét, az együttműködés, az információ átadás, az azonnali segítség (jelzés) mind-mind segíti a megelőzést. Csak együtt tehetünk a bántalmazás ellen. A családon belüli erőszak felismerése életet menthet!

A jelenlévők megtekintették az „Elfojtott sikolyok” című videót, ami a tánc nyelvén mutatja be a bántalmazás testi és lelki fájdalmait, borzalmait, majd egy interaktív játék keretében egy fiktív bántalmazó történet szereplőit válogatták össze a képkártyákból.

Az ebédszünet után Sümeginé Ország Edit a délelőtti előadásokra utalva ismét megerősítette, hogy a falu- és tanyagondnokoknak milyen fontos a jelzőrendszeri szerepe. Hozzátette, hogy ezt a feladatot, a jelzést, csak akkor tudja valaki elvégezni, megtenni, ha rendelkezik azokkal a képességekkel, készségekkel és információkkal, amelyek birtokában felismeri a problémát.

A Jásziványon működő falugondnoki szolgáltatást Kökény Gizella falugondnok mutatta be, aki 11 éve nyújtja ezt, a településen már 2009 óta elérhető szolgáltatást. Nagyon szereti a munkáját, de a családjára a legbüszkébb!

Ápoljuk az örökséget

(Folytatás az 1. oldalról)

Egy másik óriás, egykori tanárom, Csatári Bálint így írt erről:

„Kemény Bertalan, a kertész-mérnökötől lett szelíd, barátságos és következetes falufejlesztő, lokális közösség- és emberi kapcsolatépítő, a mi híres „homálybogozónk”, amikor az egyre inkább széteső helyi társadalmú magyar vidéki települések gondnoki rendszerének megteremtésén, az általa létrehozott Falufejlesztési Társaság tagjaival közösen gondolkodni kezdett. Sokunk példaképe, Berci bácsi, súlyos személyes megpróbáltatások és nélkülözések évtizedei után jött rá, hogy szinte ez az egyetlen esély a magyar vidék értékvesztő társadalmi világának legalább részleges megmentésére, újrateremtésére. Számos – a szűkebb szakmában csendesen dolgozva is méltó figyelmet kapó – országos vidékjáró kutató-tervező feladat és terepmunka elvégzése nyomán, azok tapasztalataira építve alapította meg Ő 1989-ben a Magyar Falu- és Tanyagondnokok Hálózatát.

S a ma is virágzó szervezet, mely képletesen szólva Kemény Berci Mustármagjából sarjadt, azzal a nemes és sikeres küldetéssel indult útjára, amint azt az alapító maga is írja: „sikerülnie kell közösen megtalálnunk azt az ügyünkhöz méltó gyakorlati szellemiséget, melyben jó egyensúlyban található meg az elkerülhetetlen intézményesülés és a családias, közvetlen emberi kapcsolatok egyaránt”.

Berci bácsit nekem is volt alkalmam megismerni. A kétezres évek elején Mórahalmon dolgoztam, ahol egy tanyakonferencia megszervezését kaptam feladatul. Meghívtuk Berci bácsit is. Elvállata a szereplést és csak annyit kért, hogy jöjjen ki elé Szegedre a vonatához. Egy fantasztikus napot töltöttem el vele, sokat beszélgetve és sok mindent megértve.

Tisztelt Egybegyűlteik!

Büszkék lehetünk arra, hogy ma sokszáz tanyagondnoki szolgálat működik Magyarországon. Minisztériumi rendelet támogatja és szabályozza. Kemény Bertalan álmából rendszer lett. A tanyagondnok nem pusztán egy

szolgáltatást nyújt, hanem összeköti a tanyán és a belterületen élőket, az embereket és az intézményeket és a múltat, valamint a jövőt.

Ismét Csatári Bálintot idézem:

Ma Magyarországon települések százain... „az ott dolgozó tanya és falugondnokok kora reggel kelnek.

Ha szükséges mikrobusszal viszik a szomszéd falu iskolájába a kisgyerekeket, ütemterv és szükség szerint meglátogatják az öregeket, a kismamákat. Kiváltják receptjeiket, ha kell. Kis lista alapján bevásárolnak. Eljuttatják az ebédet az egyedülálló idős tanyáira. S mindezen közben ápolják azt is, a magyar vidék örökségének is tekintik: a szolidaritást, az egymás iránti megbecsülést, a segítséget, a szeretettel adni tudás örömeit.”

Berci bácsi, Csatári Bálinthoz és az édesapámhoz hasonlóan ma már egy szép kövér felhőről nézik, hogy mi, hogyan sáfárkodunk az örökséggel, hogyan működtetjük mindazt, amit ránk hagytak. Biztosan látják az örömeinket és a gondjainkat is.

Meggyőződésem, hogy ez utóbbiak közül a legnagyobb a Duna–Tisza közti Homokhátság szárazodásának kérdésköre. Az 1970-es évek vége óta a talajvízszint helyenként két-három, sőt néhol négy-hat métert süllyedt. A kutatók szerint a klímaváltozás hatására a térségben nőhet az évi középhőmérséklet, és csökkenhet a csapadék. Már nemcsak a tavak apadnak ki — a föld alatti vízkészleteink is fogynak.

Fel kell tennünk a kérdést: ha a víz elmegy, maradnak-e az emberek? És ha az emberek elmennek, lesz-e kihez elindulni reggelente a tanyagondnok kisbuszával.

A feladat nagy, és talán van is rá megoldás!

Mostanában sokat hallunk a mesterséges intelligenciáról is. Autót vezet, orvosi leletet értékel, hivatalos ügyeket intéz. Feltehetik a kérdést sokan: el fog-e jönni az a nap, amikor egy algoritmus átveszi a tanyagondnok munkáját?

Én hadd adjak egy rövid választ: NEM.

A mesterséges intelligencia megtanulhatja Erzsébet néni gyógyszerrendelésének időpontját. De nem fogja megtudni, hogy Erzsébet néni azért sírt tegnapelőtt, mert már egy ideje nem telefonált a fia. Egy algoritmus optimalizálhatja az útvonalat — de nem fogja észrevenni, hogy a kiskapun a lakat másképp van felakasztva, mint máskor, vagy nem füstöl a kémény. Nem fogja érezni, hogy valami nincs rendben.

A tanyagondnok munkájának a lelke nem az, amit elvégez — hanem az, ahogyan ott van. Ez az, amit nem lehet digitalizálni. Az emberi figyelem, a bizalom, a személyes kapcsolat: ezek nem funkciók, hanem értékek.

A tanyagondnoki hálózat a következő évtizedben nemcsak szociális, hanem talán klímaadaptációs szerepet is betölt. Mert az a tanyasi közösség, amelyet összetart egy tanyagondnok, amelynek van segítsége, van hangja, van kapcsolata a világgal — az a közösség jobban tud ellenállni a változásoknak.

Az elszigetelt ember menekül. Az egymásra figyelő, közösségben élő ember marad, vagy legalább méltósággal dönt.

Önök feladata tehát nem csökkent — hanem nőtt. Azt hiszem, hogy nehezebbé és fontosabbá is vált, mint valaha.

Engedjék meg, hogy munkájukhoz sok sikert kívánjak!

Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

Csáki Béla Csongrád-Csanád Vármegye Önkormányzatának alenöke
Zsombó, 2026.05.19.

Hazánk nemzeti parkjai

Bükk Nemzeti Park

1977. január 1-én 38.774,6 ha-os védett területtel alakult meg hazánk sorrendben harmadik nemzeti parkja - ugyanakkor az első, amely hegyvidéki területet foglalt magába.

A nemzeti park területét az alapítást követően kétszer bővítették. 1984-ben a Bél-kő kőbányászat alól kivont dél-nyugati ormát - mintegy 39,8 hektár - csatolták a nemzeti parkhoz, melyből 13,4 hektár fokozottan védett terület. 1996-ban egy nagyobb arányú bővítésre került sor, ekkor a Délkeleti-Bükk Kisgyőr és Bükkszentkereszt közötti 3.019,8 hektár kiterjedésű részével gyarapodott a nemzeti park.

Napjainkban a Bükk Nemzeti Park csaknem az egész Bükk hegységre kiterjed, magába foglalva annak leggazdagabb természeti értékekben leggazdagabb részeit. 2002-ben az országos jelentőségű terület kiterjedése jogszabály szerint 41.834,2 hektár (a helyrajzi számokban időközben bekövetkezett változások szerint a nemzeti park területe 42.269 hektár). Ennek 94,27 %-a erdő, 3,35 %-a gyeperdő (rét és legelő), 1,95 %-a művelés alól kivont terület, 0,42 %-a szántó, a fennmaradó alig 0,01 %-át pedig szőlők és gyümölcsösök teszik ki.

A védett terület nagyobb része (65 %) Borsod-Abaúj-Zemplén, kisebb része (35 %) Heves megyéhez tartozik. A nemzeti park területén belül található három apró, állandó lakosságú

település - Répáshuta, Ómassa és Felsőhámar (Lillafüred) - amelyeknek nemcsak teljes külterülete (határa) védett, hanem a beépített belterülete is.

A Bükk hegység éghajlatának sajátosságait a tengerszint feletti magasság változásai, valamint domborzati viszonyai határozzák meg. A geológiai adottságok mellett a klimatikus változathoz is hozzájárult ahhoz, hogy egy páratlanul gazdag flóra és fauna alakulhatott ki és maradhatott fenn. A Bükk növényzeti képét elsősorban a kontinentális, valamint az Erdély és a Kárpátok közelségére utaló növényfajok és társulások megjelenése határozza meg. A 300-960 méterig emelkedő, változatos alapkőzetű hegység igen gazdag lehetőséget nyújt a kontinentális síksági és a hűvös magashegységi vegetáció találkozásának.

A Bükk Nemzeti Park, illetve a hegységet övező Bükk-vidék gerinces-faunája a hazai átlagnál gazdagabb, sok veszélyeztetett természetvédelmi státuszú faj jelentős populációja él itt. Kizárólagos lelőhelye a Bükk hegység a Gebhardt-vakfutrinka, ill. a bükk szerezcsenboglárka lepkefajoknak. A halak köréből a Kárpát-medencei endemikus petényi márna a patakok ritka lakója. A legkarakteresebb veszélyeztetett faj a szórványosan előforduló alpesi götte. A madarakat a nemzeti park területén körülbelül 100 fészkelő faj képviseli. Kiemelkedő a hazai állomány 10%-át kitevő, globálisan veszélyeztetett parlasi sas. Az erdei énekesek egyik legritkább, az erdő természetességét jelző madara a kis légykapó. Egyik legveszélyeztetettebb faj a nemzeti parkban a császármadár. Az emlősök köréből a szinte összes hazai fajt magában foglaló denevérek emelendők ki. Fontos természetvédelmi probléma a hegységben a túltartott patás nagyvadlétszám, melynek szabályozásában fontos szerepe lehetne a visszatelepülő nagyragadozóknak, a farkasnak és hiúzoknak.

Forrás: <https://www.bnpi.hu/hu>

Buda Ferenc:

Farkasok

Homo homini lupus

*Mióta világ a világ,
főbe a fejsze belevág,
ember embernek farkasa,
öröktől ádáz ordasa.*

*Ordasok bár a farkasok,
hozzánk képest irgalmasok,
egymáshoz jók, hűségesek,
okosak, illedelmesek,
nem ölnek, csak ha éhesek.*

*Persze megesik, szentigaz:
köztük is gonoszra akadsz,
hisz néha – gondolj csak bele! –
farkas farkasnak embere.*

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a **Falugondnokok**

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu
honlap: www.falugondnoksag.hu
iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

06-30/434-0159

Szerkeszti:

Sümeiginé Ország Edit

Kovács Edit, Csörnszné Zelenák Katalin

Tördelő: **Almás László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét